

спеціалістів у галузі маркетингу і менеджменту санаторно-курортних закладів тощо. Пошук напрямів вирішення цих проблем дозволить ефективно модернізувати та розвивати санаторно-курортну сферу регіону, створити в Одеській області ефективний та прибутковий СКК.

Література:

1. Шаблій О.І., Касянчук З.О. Нові підходи до категорії «рекреаційний потенціал» // Економічна та соціальна географія. – 1995. – Вип. 47. – С. 38-47.
2. Будзович Г.В. Науковий зміст і сутність поняття - рекреаційний потенціал // Екологічні науки. – 2013. - №2. – С. 130-133.
3. Ведмідь Н. Санаторно-курортний комплекс як системний об'єкт наукового пізнання // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. – Випуск 36. Ч. 1. – Том 2. – С. 43-51.
4. Тодоров В. Лікувально-оздоровче господарство Дунай-Дністровського межиріччя // Вісник Львівського університету. – 2013. – Випуск 43. – Ч. 1. – С. 274–280.
5. Нефедова Н.Є., Яворська В.В. Чинники розвитку і ресурси сучасного туризму Одеського регіону // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 176. – С. 103-107.
6. Михайлюк О.Л., Стеценко С.В., Сухіна Л.В. Проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу Півдня України // Науковий вісник. – 2005. - №1 (13). – С. 169-179.
7. Офіційний сайт Управління культури і туризму, національностей та релігій Одеської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://culture.odessa.gov.ua/uvaga-konkurs2/turizm-rekreasya/>.
8. Бровкова К.В. Проблеми формування туристичного кластеру Одеського регіону // Сталий розвиток економіки. – 2010. – № 3. – С. 104-111.
9. Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2012 році: Статист. бюлетень ГУ статистики в Одеській області ДКС України / Відповід. за випуск І.Г. Шевченко. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2013. – 91 с.
10. Статистичний щорічник Одеської області за 2013 рік: Статист. щорічник ГУ статистики в Одеській області ДКС України / За ред. Т.В. Копилової. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2014. – 502 с.
11. Діяльність колективних засобів розміщування в Одеській області у 2013 році: Статист. бюлетень ГУ статистики в Одеській області ДКС України / Відповід. за випуск І.Г. Шевченко. – Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2014. – 90 с.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО БАЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ОСНОВІ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ КЛАСИФІКАЦІЇ АЛЬТЕРНАТИВ

Балог О.Г.

Старший викладач кафедри економіки та управління

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)

Управлінська діяльність за своєю суттю завжди передбачає наявність інтересів, бо це процес, що спрямований на пошук компромісів між об'єктивними можливостями та внутрішніми потребами суб'єкта. Процес управління будь-якою соціально-економічною системою є специфічною діяльністю, що передбачає вплив на складний багатокомпонентний об'єкт.

На нашу думку кожна регіональна система має велику кількість суб'єктів та гравців, які, з одного боку, є об'єктами впливу, а з іншого – безпосередніми учасниками, що здійснюють цей вплив.

Складна структура суб'єктів інституційного середовища регіону (або основні зацікавлені групи та сторони майбутнього соціально-економічного розвитку регіону) може бути представлена наступними групами: суб'єкти загальнодержавного рівня (представники органів законодавчої та виконавчої влади), суб'єкти регіонального рівня (органи місцевого самоврядування різних рівнів – місцевого, районного, селищного тощо), суб'єкти комерційного сектору (асоціації роботодавців, торговельні палати, асоціації робітників, бізнесових структур та ін.), суб'єкти неурядових організацій (профспілки, науковці, агенції розвитку, експерти з певних питань тощо), суб'єкти громадянського сектору (релігійні організації, територіальні

об'єднання, політичні партії та об'єднання, місцеві лідери тощо).

Взаємодія всіх суб'єктів інституційного середовища регіональної системи має бути заснована на тому, що вони намагаються реалізувати власні інтереси з урахуванням найбільшої участі інтересів інших. Саме взаємодія різних самостійних ланцюгів регіональної системи забезпечує можливість розвитку регіону. В той же час, ці ланцюги – самостійні суб'єкти регіональної системи – мають приймати рішення, розв'язання яких задовольнить одразу всіх, і призведе до кінцевого позитивного результату. Саме в цьому і полягає сутність та ключове завдання стратегічного управління – забезпечити гнучкість прийнятих стратегічних рішень на основі узгодження та ранжування інтересів основних суб'єктів системи. Узгодження інтересів можна визначити як принцип прийняття управлінських рішень у відповідності до якого здійснюється постійна взаємодія між представниками держави, території, окремих підприємств та організацій, угруповань та представництв, асоціацій та інших інституцій для формування цілей різних рівнів. Узгоджувати інтереси означає досягти такого стану, за якого кожним учасником взаємодії досягається рівноважний стан за обраними критеріями. Узгодження інтересів різноманітних суб'єктів сприяє гармонізації суспільних відносин, що є метою і засобом суспільного розвитку. Це безперервний, багатовекторний, поетапний процес, що відображається у розв'язанні протиріч, знятті гостроти та напруги в економічних, політичних та суспільних відносинах. Такий процес має відбуватися на основі взаємоповаги, доброзичливості, толерантності, уважності та партнерської поведінки. Під узгодженням економічних інтересів розуміють процес координації, поєднання дій економічних суб'єктів, який сприяє поступальному розвитку економіки [1].

Такий процес передбачає прийняття економічних рішень у відповідності до яких здійснюється постійне співробітництво між представниками держави, регіональних органів влади (як державних, так і місцевого самоврядування), господарюючих суб'єктів незалежно від форми власності, розміру та галузі діяльності, місцевої громади та її окремих утворень тощо. Така діяльність спрямована на забезпечення співставності управлінської економічної інформації різних рівнів, несуперечності, узгодженості сумісно прийнятих рішень. Таким чином, процес координації (узгодження інтересів) спрямований на формування ефективної взаємодії між учасниками економічної регіональної системи. Саме партнерство є основним способом гармонізації відносин, соціальних та економічних потреб, інтересів та ціннісних орієнтирів. Суть партнерства полягає в тому, що спільно розв'язується певна проблема, при цьому дії партнерів спрямовані не один на одного, а на позитивний кінцевий результат. Досвід партнерства вчить соціально усвідомленій і активній позиції, розвиває уміння соціального діалогу. Партнерство може будуватися тільки тоді, коли кожна сторона зацікавлена у вирішенні загальної проблеми, при чому так, щоб враховувалася думка і інтереси кожної із сторін [3].

Вельми важливо відзначити, що процес виявлення та узгодження численних економічних інтересів суб'єктів інституційного середовища має відбуватися на одному з перших етапів стратегічного управління – на етапі стратегічного планування, який передбачає визначення стратегічної платформи соціально-економічного розвитку регіону. Кожна група суб'єктів має власні специфічні та притаманні їм інтереси, очікування та потреби, які узгоджуються, ранжуються та відображуються у певних складових стратегічної платформи – у стратегічному баченні, місії, у системі стратегічних цілей. Саме стратегічне бачення соціально-економічного розвитку регіону є тим елементом, у якому інтегруються, узгоджуються, виражаються у орієнтирах та цілях різноманітні уявлення мешканців стосовно майбутньої моделі регіону. Нами доведено, що доцільно скористатися певним методичним підходом до формування стратегічного бачення соціально-економічного розвитку регіону, на основі якого і в процесі виконання етапів якого відбувається ідентифікація інтересів за групами суб'єктів, їх опрацювання та представлення у профілях асоціативного сприйняття [4].

Саме запропонований методичний підхід щодо виявлення інтересів суб'єктів у процесі формування стратегічного бачення дозволяє отримати дані, які визначають наявний стан регіональної системи за трьома факторами – потенціалом, динамікою розвитку та внутрішнім іміджем. Отримані оцінки від різних груп респондентів мають стати ключовим орієнтиром у формуванні бачення, місії та системи стратегічних цілей.

Таким чином, у процесі ідентифікації інтересів суб'єктів інституційного середовища отримано доволі розгорнуту систему показників, коли кожен фактор конкретизовано системою критеріїв, які мають кількісну оцінку в балах (м'які показники), що є основою та базою для

використання методу багатокритеріальної класифікації – «орклас». Отже, з метою формування стратегічного бачення регіону на основі зібраної інформації від різних груп, які представляють інтереси різних суб'єктів системи регулювання соціально-економічного розвитку, пропонується скористатися методом ординарної класифікації «орклас» [2].

Даний метод використовують для вирішення задач класифікації альтернатив, які мають велику кількість ознак. При цьому всі альтернативи не потрібно ранжувати, їх необхідно розподілити між декількома класами, які можуть бути упорядковані за критеріями якості, переваги, за ступенем виразності певної властивості тощо. Ми пропонуємо для формування стратегічного бачення та місії скористатися методами вирішення багатокритеріальної задачі, що може бути розв'язана шляхом використання вербального аналізу рішень, який спрямований на дослідження неструктурованих проблем не кількісними, а логічними способами. Основним суб'єктом, що приймає остаточне рішення за пропозицією авторів є орган місцевого самоврядування, який має врахувати інтереси держави (яку можливо розглядати як надсистему для регіону) та інтереси інших суб'єктів всередині регіональної спільноти.

Метод «орклас» надає інструментарій або чітке правило – в яких випадках та на яких умовах доцільно віддати перевагу реалізації інтересів та очікувань певного суб'єкту порівняно до інших. В межах даного методу використовують критерії (а не показники або індикатори), які наповнені певним змістом. Отже, в межах сформованих та оцінених трьох груп факторів існує набір критеріїв, що мають певну кількість значень. Вони є основою формування альтернатив, їх подальшої класифікації, визначення сучасного стану регіональної системи і вибору майбутньої моделі до якої система має прямувати у довгостроковому періоді.

Проведений аналіз надає три основних фактори, які є змістовними та ґрунтовними у процесі формування стратегічного бачення – фактори «сили» (потенціал регіону), фактори «активності» (можливості розвитку та динамізм), фактори «сприйняття» (іміджеві характеристики).

Саме ці фактори відображують основні складові, що мають бути відображені у стратегічному баченні та місії соціально-економічного розвитку регіону – визначення ресурсів та елементів потенціалу, які складуть основу конкурентоспроможності регіональної системи, його здатність успішно функціонувати; визначення можливостей та передумов динамічного розвитку, які спрямовані на забезпечення зайняття належного гідного місця регіону в соціально-економічній системі держави, в забезпеченні зростання рівня добробуту мешканців; визначення внутрішнього іміджу регіону серед його мешканців, які приймуть активну свідому позицію у процесі формування стратегічних пріоритетів та забезпечать реальну підтримку досягнення сформованої системи цілей [4].

Література:

1. Гончарова, З.В. Методи регіонального менеджменту в управлінні житлово-комунальним господарством [Текст] / З.В. Гончарова // Коммунальное хозяйство городов. – 2008. – С. 84-89.
2. Сторонянська, І.З. Регіональний розвиток України: проблеми інтеграції та конвергенції [Текст] : монографія / І.З. Сторонянська. – Львів : ІРД НАН України, 2010. – 324 с.
3. Тіщенко, А.П. Стратегічне планування розвитку регіону: основні поняття, вимоги та алгоритм здійснення [Текст] / А.П. Тіщенко // Економічний вісник Донбасу. – № 2 (20), 2010. – С. 84-89.
4. Балог, О.Г. Методика формування стратегічного бачення соціально-економічного розвитку регіону [Текст] / О.Г. Балог // Молодий вчений. – № 1 (16), 2015. – С. 46-51.
5. Ковалевська, А.В. Стратегічний розподіл функцій і повноважень суб'єктів управління регіональними системами в процесі формування і реалізації регіональних стратегій розвитку [Текст] / А.В. Ковалевська // Управління розвитком: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Розвиток державного управління та державної служби в Україні» (22 лютого 2011 р.): Збір. наук. роб. – Х. : ХНЕУ – № 10 (107). – 2011. – С. 29-31.